

ติดตามตามติด REACH ได้อย่างไร

โดย รดาวรรณ ศิลปโภชากุล

คำสำคัญ REACH Website สารเคมี

ผลกระทบของกฎหมาย REACH ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น การที่ต้องตอบคำถามของคู่ค้าว่า ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมาย REACH แล้วหรือไม่ หรือต้องให้ข้อมูลแก่ลูกค้าเกี่ยวกับ ส่วนผสมของสารเคมีที่ใช้ทำเป็นสินค้า ซึ่งเป็นความลับทางการค้า โดยอ้างว่าต้องใช้ดำเนินการตาม ข้อกำหนดของกฎหมาย REACH หรือ ต้องรับรองว่าสินค้าของตนไม่มีส่วนผสมของสารอันตรายที่อยู่ใน ขยายต้องขออนุญาตตามกฎหมาย REACH ทำให้ผู้ประกอบการไทยเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นที่ จะต้องรู้สาระของกฎหมาย REACH เพราะหากไม่สามารถจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้ อาจจะทำให้ ขยายสินค้าได้ยาก

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย REACH เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการเป็นอย่างยิ่ง เพราะสิ่ง ที่ต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของ REACH ภายในสหภาพยุโรป ผู้ประกอบการไทยต้องให้ตัวแทน ที่อยู่ในสหภาพยุโรปเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากกฎหมาย REACH กำหนดไว้ว่า ผู้ดำเนินการต้องมี ถิ่นที่อยู่ในสหภาพยุโรป ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงต้องมีความรู้และเข้าใจกฎหมาย REACH อย่าง ถูกต้องลึกซึ้ง จึงจะสามารถติดตามการดำเนินการและรู้เท่าทันตัวแทนของตนได้ นอกจากนี้ยังต้อง สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ REACH ได้ด้วย เพราะกฎหมาย REACH ยังคงมีการ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเงื่อนไขของข้อกำหนด รายการสารเคมีที่อยู่ใน ขยายที่ต้องขออนุญาตผลิตหรือใช้ในสหภาพยุโรป การแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงรายชื่อ สารเคมี ที่ได้รับการยกเว้นการดำเนินการตามข้อกำหนดต่าง ๆ การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ REACH จะช่วยให้สามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดจากการใช้ข้อมูลผิดหรือล้าสมัยได้

การติดตามตามติดเรื่อง REACH เพื่อดำเนินการอย่างรู้เท่าทัน และสามารถขยายสินค้าของ ตนในสหภาพยุโรปได้ ผู้ประกอบการไทยสามารถค้นคว้าหาความรู้และติดตามข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับ REACH ได้จากแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้เรื่อง REACH ในระบบอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่เป็น จำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนของสหภาพยุโรปและประเทศอื่น ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายนี้ จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง REACH ให้สมาชิกและผู้สนใจใช้ ศึกษาเนื้อหาของกฎหมาย เพราะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมมาก และกฎหมายมีสาระค่อนข้าง ซับซ้อนและเป็นเรื่องทางเทคนิค นอกจากนี้ยังมุ่งหวังให้ใช้แหล่งเผยแพร่ของตนเป็นที่ติดตาม ข่าวสาร การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข และเพิ่มเติมข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ยังมีอยู่อย่าง ต่อเนื่อง

หน่วยงานและสถาบันที่จัดทำแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้เรื่อง REACH สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือ (Helpdesk) ขององค์การกลาง (European Chemicals Agency, ECHA) และ หน่วยงานของรัฐสมาชิกที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบ REACH ของสหภาพยุโรปและแต่ละประเทศ เช่น Health and Safety Executive ของอังกฤษ, Swedish Chemical Agency ของสวีเดน

2. หน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ ที่มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและกำกับดูแลสารเคมีของประเทศต่าง ๆ เช่น European Commission's Environment Directorate-General (DG), Department for Environment Food and Rural Affairs (DEFRA)

3. สถาบันองค์กรวิชาชีพ หรือ สมาคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในระดับชาติ และนานาชาติ เช่น European Chemical Industry (CEFIC), Council Automotive Industry Action Group, The Federation of Malaysian Manufacturers (FMM) เป็นต้น

4. บริษัทจำหน่ายสารเคมี หรือ บริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และรับบริการดำเนินการเกี่ยวกับ REACH เช่น Shell Chemicals, B-Lands Consulting, Steptoe & Johnson LLP เป็นต้น

กลุ่มข้อมูลและสาระเกี่ยวกับ REACH ของแหล่งเผยแพร่จะคล้าย ๆ กัน ได้แก่

1. กฎหมาย REACH และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ฉบับสมบูรณ์
2. สาระโดยย่อของกระบวนการข้อกำหนดและเงื่อนไข ที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนล่วงหน้า การจดทะเบียน การประเมิน การอนุญาต การจำกัดการใช้ การจำแนกและติดฉลาก เอกสารข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี การประเมินโอกาสได้รับสารเคมีเนื่องจากการใช้ เป็นต้น

3. คำนิยาม คำอธิบายศัพท์และคำย่อ ในกฎหมาย REACH

4. ข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปรับปรุงเพิ่มเติมสาระและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย REACH และกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ REACH

5. คู่มืออ่านประกอบกฎหมายขององค์การกลาง (ECHA)

6. คำตอบคำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับกฎหมายและข้อกำหนดของ REACH

7. เอกสารสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานหรือสถาบัน เช่น คำแนะนำสำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะ เอกสารประกอบการสัมมนาเกี่ยวกับ REACH และรายงานการศึกษาผลกระทบของ REACH เป็นต้น

แหล่งเผยแพร่และเรียนรู้เรื่อง REACH เหล่านี้มีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน หากเลือกใช้ค้นหาความรู้และข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การติดตามข่าวการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมข้อกำหนดของกฎหมาย ในแหล่ง

เผยแพร่ของศูนย์ช่วยเหลือขององค์การกลาง (European Chemical Agency, ECHA) ¹ จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยกว่าการติดตามจากแหล่งเผยแพร่ของสถาบันหรือสมาคมวิชาชีพ เพราะเป็นหน่วยงานที่คณะกรรมการสหภาพยุโรปตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานเกี่ยวกับกฎหมาย REACH ของสหภาพยุโรป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินการเกี่ยวกับ REACH ก็เป็นหน้าที่หนึ่งของ ECHA ด้วย แต่แหล่งเผยแพร่ของสถาบันหรือสมาคมวิชาชีพ จะมีประเด็นที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนั้น ๆ ควรให้ความสนใจ ส่วนแหล่งเผยแพร่ของรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป ซึ่งจัดทำหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลด้านความปลอดภัยจากสารเคมีของแต่ละประเทศ เช่น Health and Safety Executive ของอังกฤษ ² นอกจากจะนำข้อมูลข่าวสารที่ ECHA ประกาศมาเผยแพร่ แล้ว ยังมีข้อมูลอื่น ๆ หน่วยงานนั้น ๆ ทำขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนของตน เช่น ข้อมูลสารเคมี ที่สามารถนำมาใช้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อกำหนดของ REACH ได้

หากต้องการข้อมูลแนะนำแนวทางปฏิบัติสำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะ ก็ควรศึกษาจากแหล่งเผยแพร่ของสมาคมอุตสาหกรรมนั้น ๆ เพราะสมาคมหรือสถาบันองค์กรเอกชน จะเผยแพร่คู่มือที่สร้างขึ้นสำหรับสมาชิก สารจะจึงเน้นการให้คำแนะนำการปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนั้น ๆ เช่น แหล่งเผยแพร่ของสมาคมผู้ผลิตรถยนต์ ACEA ของ European Automobile Manufacturers' Association ³ แต่การเผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือขององค์การกลาง และรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป ถูกกำหนดกรอบให้อยู่แต่ในส่วนของสาระของกฎหมายและข้อกำหนดของ REACH เท่านั้น คู่มือการปฏิบัติของข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เผยแพร่ จึงเป็นคู่มือสำหรับผู้ประกอบการทั่วไป เป็นต้น

การเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อกำหนดของ REACH ในแหล่งเผยแพร่ของทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงองค์กรอิสระ แม้จะเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ก็จะมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น Centre National de la Recherche Scientifique ของ Chemical Sciences Department of the French National Centre for Scientific Research (CNRS) ⁴ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถนำเสนอสาระเนื้อหาของกฎหมาย REACH ที่ผู้อ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้เหมือนอ่านจากหนังสือ ที่ผู้อ่านสามารถพลิกหน้าหนังสือไปยังเรื่องที่ต้องการและพลิกกลับมาเรื่องเดิมได้โดยง่าย

การติดตามและตามติดเรื่อง REACH ได้นั้น ผู้ติดตามจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย REACH อยู่บ้าง ชุดข้อมูลความรู้ที่มีในแหล่งเผยแพร่ต่าง ๆ ที่จะช่วยปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับ

¹ ECHA url : http://echa.europa.eu/home_en.asp

² เช่น Health and Safety Executive ของอังกฤษ url: www.hse.gov.uk/reach/

³ http://www.acea.be/index.php/collection/reach_publications/

⁴ URL: <http://www.prc.cnrs-gif.fr/reach/en/home.html>

กฎหมายและประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ คือ เอกสารประกอบการสัมมนาเกี่ยวกับ REACH ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น ซึ่งมีภาพนำเสนอ (slide) ที่ผู้บรรยายได้สรุปสาระกฎหมายและประเด็นสำคัญของข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้เป็นข้อ ๆ เพื่อใช้ประกอบการบรรยาย เช่น ชุดข้อมูล Recent Presentations ในแหล่งเผยแพร่ความรู้เรื่อง REACH ของ Steptoe & Johnson LLP ⁵ ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศ หากได้ศึกษาหาความรู้จากเอกสารเหล่านี้ก่อน นอกจากจะทราบสาระสรุปของข้อกำหนดที่หยาบมากแล้วถึงแม้จะเห็นถึงเรื่องเกี่ยวเนื่องของข้อกำหนดนั้น และสามารถนำมากำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่อง REACH ได้เป็นอย่างดี เช่น การเข้าร่วมกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลจดทะเบียนร่วมกันต่างจากการเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตหรือใช้สารเคมีเดียวกันอย่างไร และมีข้อควรระวังอะไรบ้าง เป็นต้น

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการติดตามและตามติดเรื่อง REACH นี้ ไม่สามารถทำได้โดยใช้แหล่งเผยแพร่และเรียนรู้เพียงแห่งใดแห่งหนึ่งได้ แต่ต้องใช้หลายแหล่งและหลากหลาย และการทำความเข้าใจ จะต้องบูรณาการความรู้หลายด้าน จึงจะสามารถนำความรู้ที่ได้มาดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการดำเนินการเรื่อง REACH มีหลายมิติเนื่องจากเงื่อนไขของข้อกำหนดเป็นเรื่องทางเทคนิค และข้อกำหนดที่ต้องดำเนินการเป็นเรื่องทางวิชาการ การตัดสินใจดำเนินการจำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านกฎหมายการค้าและการตลาด การศึกษาทำความเข้าใจโดยลำพัง เพื่อให้สามารถดำเนินการเรื่อง REACH ได้ จึงเป็นเรื่องยากและใช้เวลามาก การติดตามและตามติดเรื่อง REACH จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับผู้ศึกษาเรื่อง REACH ที่มีความรู้พื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจชัดเจนได้ทันกาล และดำเนินการได้อย่างเหมาะสมที่จะทำให้สามารถจำหน่ายสินค้าในสหภาพยุโรปได้

อนึ่ง ผู้ที่เริ่มต้นศึกษาหาความรู้เรื่อง REACH อาจเลือกใช้แหล่งเผยแพร่ REACH Coach ⁶ ที่สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับ ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง REACH เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาทำความเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

โทร. 0-2201-2795

E-mail radawarn@dss.go.th

17 กรกฎาคม 2552

⁵ <http://www.steptoel.com/practices-183.html>

⁶ <http://siweb.dss.go.th/reachcoach> หรือ <http://www.chemtrack.org/ReachCoach/>